

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 425

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 22 aprilie 2021

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>	<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE			
Decizia nr. 3 din 15 martie 2021 (Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii)	2-9	6.302. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Asociației Partida Romilor „PRO-EUROPA”, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020	12
ACTE ALE AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE			
4.066. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Asociației Liga Albanezilor din România, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020	10	6.535. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Asociației Macedonenilor din România, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020	13
4.067. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Asociației Italienilor din România — RO.AS.IT., cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020	10	6.705. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Partidului Națiunea Română, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020	13
4.070. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Asociației „Comunitatea Rușilor Lipoveni din România”, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020	11	6.706. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Partidului Național Țărănesc Maniu Mihalache, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020	14
4.456. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Partidului Social Democrat, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020	11	6.869. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Partidului Alternativa Dreaptă, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020	14
5.838. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Matei Sergiu-Lucian, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020	12	6.870. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Partidului Socialist Român, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020	15
		7.096. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Partidului Forța Națională, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020	15

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 3

din 15 martie 2021

Dosar nr. 3.345/1/2020

Corina-Alina Corbu	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici	— președintele Secției I civile
Marian Budă	— președintele Secției a II-a civile
Denisa Angelica Stănișor	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Daniel Grădinaru	— președintele Secției penale
Bianca Elena Țândărescu	— judecător la Secția I civilă
Andrei Liana Constanda	— judecător la Secția I civilă
Cristina Petronela Văleanu	— judecător la Secția I civilă
Eugenia Pușcașiu	— judecător la Secția I civilă
Valentin Mitea	— judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Nicolae	— judecător la Secția I civilă
Mari Ilie	— judecător la Secția I civilă
Beatrice Ioana Nestor	— judecător la Secția I civilă
Ileana Izabela Dolache-Bogdan	— judecător la Secția a II-a civilă
Elisabeta Roșu	— judecător la Secția a II-a civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Petronela Iulia Nițu	— judecător la Secția a II-a civilă
Eugenia Voicheci	— judecător la Secția a II-a civilă
Mirela Polițeanu	— judecător la Secția a II-a civilă
Mărioara Isailă	— judecător la Secția a II-a civilă
Diana Manole	— judecător la Secția a II-a civilă
Liliana Vișan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ionel Barbă	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Rodica Cosma	— judecător la Secția penală
Oana Burnel	— judecător la Secția penală

Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii este legal constituit, în conformitate cu dispozițiile art. 516 alin. (2) din Codul de procedură civilă, raportat la art. 34 alin. (3) lit. a) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Sedința este prezidată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna Diana Berlic, procuror șef serviciu al Serviciului judiciar civil din cadrul Secției judiciare.

Magistratul-asistent învederează că la dosarul cauzei au fost depuse: raportul întocmit de judecătorii raportori, punctul de

vedere al Ministerului Public și opinia Facultății de Drept din cadrul Universității București.

Președintele completului, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, a acordat cuvântul reprezentantului Ministerului Public asupra recursului în interesul legii.

Reprezentantul procurorului general a solicitat respingerea sesizării ca inadmisibilă, deoarece a intervenit un reper jurisprudențial, și anume Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțată în Cauza C-81/19, astfel încât interesul soluționării recursului în interesul legii nu mai subzistă.

Președintele completului, doamna judecător Corina-Alina Corbu, constatând că nu mai sunt alte completări, chestiuni de invocat sau întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, a constatat următoarele:

I. Temeiul juridic al recursului în interesul legii

1. Articolul 514 din Codul de procedură civilă prevede astfel: „Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.”

II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

2. Sesizarea s-a făcut de către Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj, atașându-se întreaga documentație constituită în legătură cu problema de drept ce face obiectul prezentului recurs în interesul legii.

III. Normele de drept intern care formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unui recurs în interesul legii

3. Codul civil din 1864

Art. 1576 — *Împrumutul este un contract prin care una din părți dă celeilalte oarecare câtime de lucruri, cu îndatorire pentru dânsa de-a restitui tot atâtea lucruri, de aceeași specie și calitate.*

Art. 1578 — *Obligația ce rezultă din un împrumut în bani este totdeauna pentru aceeași sumă numerică arătată în contract.*

Întâmplându-se o sporire sau o scădere a prețului monedelor, înainte de a sosi epoca plății, debitorul trebuie să restituie suma numerică împrumutată și nu este obligat a restitui această sumă decât în speciile aflătoare în curs în momentul plății.

Art. 1579 — *Regula cuprinsă în articolul precedent nu se va aplica la împrumuturi de vergi metalice sau produse.*

În acest caz, debitorul nu trebuie să restituie decât aceeași calitate și cantitate, oricare ar fi suirea sau scăderea prețului lor.

Asemenea când s-a făcut împrumutul în monede de aur ori argint și s-a stipulat o restituțiune în aceeași specie și calitate,

sau se va altera valoarea intrinsecă a monedelor, sau nu se vor putea găsi, sau vor fi scoase din curs, se va restitui echivalentul prețului intrinsec ce acele monede avuseseră în timpul în care au fost împrumutate.

4. Codul civil

Art. 1488 — (1) *Debitorul unei sume de bani este liberat prin remiterea către creditor a sumei nominale datorate. [...]*

IV. Obiectul recursului în interesul legii. Orientările jurisprudențiale divergente

5. Titularul sesizării susține că a identificat hotărâri judecătorești relevante în practica instanțelor judecătorești, din care reiese faptul că nu există un punct de vedere unitar asupra chestiunii de drept supuse analizei, fiind identificate două orientări:

6. *Într-o primă opinie*, s-a apreciat că, într-o interpretare istorică a prevederilor Codului civil de la 1864, principiul nominalismului este reflectarea unui alt principiu, acela conform căruia, pe teritoriul României, plata se face în moneda LEU, cu indicativul bancar actual RON. Ca urmare, pentru plata în RON se va plăti aceeași sumă împrumutată, indiferent de variația acesteia în raport cu alte monede străine sau în raport cu inflația, dispozițiile art. 1578—1579 din Codul civil de la 1864 fiind aplicabile împrumuturilor în bani.

Art. 1578 din Codul civil de la 1864 se referă la bani, respectiv la moneda națională (leu), și nu la monedele altor state (valute). Distincția este cu atât mai clară cu cât art. 1579 din actul normativ anterior menționat se referă la împrumuturi de alte bunuri decât banii (monedele și bancnotele cu putere circulatorie pe teritoriul României) cărora, în cazurile particulare prevăzute de art. 1579 din Codul civil de la 1864, li se aplică alte reguli decât aceea a nominalismului monetar.

Regula de principiu pentru împrumuturile având ca obiect alte bunuri decât banii, care se aplică și valutei, este aceea prevăzută de art. 1576 din Codul civil de la 1864, potrivit căreia împrumutul este un contract prin care una dintre părți dă celeilalte oarecare câtime de lucru, cu îndatorire pentru dânsa de a restitui tot atâtea lucruri, de aceeași specie și calitate.

În consecință, un împrumut în valută nu este, din punctul de vedere al art. 1578 din Codul civil de la 1864, un împrumut în bani, ci un împrumut de bunuri fungibile. Împrumuturile în valută au fost și sunt permise de lege, având însă un regim juridic diferit de acela al împrumuturilor în lei, cel puțin din perspectiva regulii nominalismului monetar. Obținerea (ipotetică) de către împrumutat a unei sume în valută nu i-ar fi permis să plătească bunuri sau servicii pe teritoriul României în valută, ci doar în moneda națională leu, după efectuarea unei tranzacții de schimb valutar.

Art. 3 din Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 4/2005 privind regimul valutar, republicat, cu modificările și completările ulterioare, prevede expres că plățile, încasările, transferurile și orice alte asemenea operațiuni între rezidenți, care fac obiectul comerțului cu bunuri și servicii, se realizează numai în moneda națională (leu), cu excepția operațiunilor prevăzute în anexa nr. 2 „Categorii de rezidenți care pot efectua operațiuni în valută”, care se pot efectua și în valută.

În conformitate cu dispozițiile art. 137 alin. (2) din Constituția României, moneda națională este leul, iar subdiviziunea acestuia, banul. În condițiile aderării la Uniunea Europeană, prin lege organică, se poate recunoaște circulația și înlocuirea monedei naționale cu aceea a Uniunii Europene. Astfel cum rezultă din definiția de dicționar a noțiunii de „monedă” și din teoria economică, „moneda” reprezintă instrumentul care facilitează schimburile de bunuri și servicii care, în lipsa monedei, s-ar tranzacționa prin troc.

În raport cu prevederile art. 2 din Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 4/2005, operațiunile valutare curente și de capital se efectuează în mod liber între rezidenți și nerezidenți, în valută și în moneda națională (leu). Potrivit art. 3 din Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 4/2005,

plățile, încasările, transferurile și orice alte asemenea operațiuni între rezidenți, care fac obiectul comerțului cu bunuri și servicii, se realizează numai în moneda națională (leu), cu excepția operațiunilor prevăzute în anexa nr. 2 „Categorii de rezidenți care pot efectua operațiuni în valută”, care se pot efectua și în valută. Toate celelalte operațiuni între rezidenți, care nu fac obiectul comerțului cu bunuri și servicii, pot fi efectuate în mod liber, fie în moneda națională (leu), fie în valută.

Acordarea și restituirea împrumuturilor se poate efectua și în valută, iar împrumuturile bancare pot avea ca obiect și alte lucruri decât bani. Spre exemplu, ele pot avea ca obiect și valutele care, pentru a fi utilizate în scop de plată, trebuie să fie acceptate la plată, pe bază contractuală, de creditor, sau să fie schimbate în bani (moneda națională), caz în care creditorul trebuie să le accepte plata în bani, cu excepția situației în care părțile au convenit altfel.

Dispozițiile legale mai sus citate operează o distincție clară între moneda națională, leul, și monedele altor state, valutele, cum este euro, dolarul american sau francul elvețian. Moneda națională poate fi folosită ca instrument de plată, având aptitudinea de a libera orice debitor, pe întreg teritoriul României, necondiționat, în timp ce valutele au această aptitudine doar în măsura în care o atare utilizare le este recunoscută convențional.

Astfel cum s-a reținut și în literatura juridică mai veche, moneda națională emisă de Banca Națională a României are un curs legal, în sensul că orice bunuri și servicii transmise, respectiv prestate pe teritoriul României pot fi schimbate, necondiționat, în lei, în timp ce valutele au curs convențional, respectiv aptitudinea lor de a plăti bunuri sau servicii se evaluează prin raportarea lor la un curs de schimb în lei, stabilit convențional, iar utilizarea valutei, ca instrumente de schimb, este permisă, pe baze contractuale, dar nu este obligatorie. Cursul valutar publicat de Banca Națională a României este, din această perspectivă, orientativ, și nu are valoare obligatorie. Oricare două părți ale unui contract pot conveni asupra unui alt curs de schimb, ceea ce lipsește de sens noțiunea de curs legal pentru orice valută și susține concluzia potrivit căreia doar moneda națională are un curs legal.

Faptul că, la momentul adoptării Codului civil din 1864, Principatele Unite nu aveau o monedă națională, respectiv faptul că, la momentul primei sale emisiuni, leul românesc era o monedă cu titlu de metal prețios nu prezintă relevanță în zilele noastre. Dispozițiile art. 1578 din Codul civil de la 1864 au rămas în vigoare, fără a cădea în desuetudine, din 1864 până la 1 octombrie 2011, când a intrat în vigoare noul Cod civil, timp în care moneda națională a apărut, a fost supusă bimetalismului, inflațiilor specifice celor două războaie mondiale, perioadei în care leul nu a fost liber convertibil și, în fine, perioadei leului de liberă convertibilitate, fără a suferi vreo modificare.

Concluzionând, în condițiile în care moneda euro, dolarul american sau francul elvețian reprezintă, pe teritoriul României, o valută, și nu o monedă, acestea nu pot fi calificate, din punct de vedere juridic, drept monedă, sau bani, în sensul art. 1578—1579 din Codul civil din 1864. În consecință, principiul nominalismului monetar, consacrat de art. 1578 din același act normativ, nu este aplicabil raporturilor juridice de împrumut încheiate în aceste monede.

Principiile anterior enunțate sunt valabile și sub imperiul noului Cod civil, intrat în vigoare la 1 octombrie 2011, deoarece principiul nominalismului monetar este preluat într-o manieră principial identică și în noul Cod civil, chiar dacă formularea este adaptată, prin dispozițiile art. 1.488 alin. (1), care prevăd textual: „Debitorul unei sume de bani este liberat prin remiterea către creditor a sumei nominale datorate.”

Această opinie este ilustrată în cuprinsul următoarelor hotărâri judecătorești cu caracter definitiv, identificate astfel:

— Decizia nr. 534/A/2018, pronunțată în Dosarul nr. 2.729/235/2015 al Tribunalului Specializat Cluj, definitivă prin nerecurare;

— Sentința civilă nr. 215/2016, pronunțată în Dosarul nr. 330/1285/2015 al Tribunalului Specializat Cluj, definitivă; apelul declarat a fost respins de către Curtea de Apel Cluj prin Decizia nr. 713 din 12 decembrie 2017, iar recursul declarat împotriva deciziei pronunțate în apel a fost soluționat de către Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 222 din 30 ianuarie 2020, în sensul că instanța a luat act de achiesarea tacită a recurente la decizia recurată;

— Decizia civilă nr. 972 din 7 mai 2018, pronunțată în Dosarul nr. 19.999/211/2015 al Tribunalului Specializat Cluj, definitivă prin respingerea ca tardiv a recursului de către Curtea de Apel Cluj, prin Decizia nr. 373 din 5 noiembrie 2020, pronunțată în dosarul cu același număr.

7. *Potrivit celei de-a doua opinii*, principiul nominalismului monetar este incident și în cazul contractelor de credit încheiate între profesioniști și consumatori în monedă străină, guvernate de legea română. Astfel, conform dispozițiilor art. 1578 din Codul civil de la 1864, „Obligația ce rezultă dintr-un împrumut în bani este întotdeauna pentru aceeași sumă numerică arătată în contract. Întâmplându-se o sporire sau o scădere a prețului monedelor, înainte de a sosi epoca plății, debitorul trebuie să restituie suma numerică împrumutată și nu este obligat a restitui această sumă decât în speciile aflătoare în curs în momentul plății”. Textul este preluat într-o manieră principial identică și în noul Cod civil, intrat în vigoare la 1 octombrie 2010, chiar dacă formularea este adaptată, prin dispozițiile art. 1.488 alin. (1), care prevăd textual: „debitorul unei sume de bani este liberat prin remiterea către creditor a sumei nominale datorate”.

Pornind de la dispozițiile legale anterior evocate, nominalismul monetar presupune o egalitate cantitativă, în sensul că debitorul obligației de restituire rezultate dintr-un contract de împrumut de consumație, având ca obiect o sumă de bani, va fi eliberat prin plata sumei numerice prevăzute în convenție, indiferent de fluctuațiile monedei convenite. Astfel, în virtutea principiului menționat, moneda ajunge să aibă, din punct de vedere juridic, o valoare stabilă, chiar dacă, în plan economic, valoarea de piață a monedei poate fi variabilă, în funcție de diferiți indici, cum ar fi, spre exemplu, cursul de schimb într-o altă monedă.

În baza normei menționate anterior, un împrumut acordat într-o anumită monedă trebuie să fie restituit, în lipsă de stipulație contrară, deoarece norma are un caracter supletiv, în aceeași monedă, indiferent de fluctuațiile pe care le-ar putea suferi moneda respectivă pe piața valutară.

Întrucât contractul de credit este o specie a împrumutului de consumație, chiar dacă este încheiat între un consumator și un profesionist, aceste prevederi legale sunt aplicabile, deoarece, conform unui principiu unanim admis în dreptul privat, acolo unde legiuitorul nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă.

Norma legală enunțată face parte din dreptul intern, însă nu se corelează, în mod necesar, cu moneda națională, fiind aplicabil oricărui contract de împrumut în bani, indiferent de moneda în care s-ar încheia acesta, cu singura condiție ca respectivul contract să fie guvernat de legea română. Acest principiu a fost preluat identic în noul Cod civil, fără a se face vreo distincție, în raport cu natura monedei.

Potrivit dreptului pozitiv român, nu există vreun motiv de nulitate a contractului care să derive exclusiv din alegerea de către părți a unei monede străine, iar în condițiile în care contractul de împrumut în monedă străină este valabil, potrivit dreptului național care guvernează contractul, devine pe deplin incident principiul legal al nominalismului, în lipsa unui acord diferit al părților, care să îl înlăture. Altfel spus, în lipsa unei distincții, în funcție de moneda în care s-a acordat împrumutul, norma menționată se aplică analog și în cadrul contractelor de

credit încheiate în moneda națională, asemenea contractelor de credit încheiate în monedă străină.

Cu privire la consacarea, prin textele normative evocate, a principiului nominalismului monetar, sunt relevante și considerentele Deciziei nr. 62 din 7 februarie 2017 a Curții Constituționale. Soluționând obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, s-a reținut că regula generală aplicabilă în materia împrumutului de consumație este înscrisă în art. 1584 din Codul civil din 1865, respectiv art. 2.158 alin. (1) teza a doua din Codul civil. Conform acestor prevederi legale, principala obligație a împrumutatului este de a restitui „lucrurile împrumutate în aceeași calitate și cantitate”, respectiv „aceeași sumă de bani sau cantitate de bunuri de aceeași natură și calitate”. Dispozițiile art. 1578 din Codul civil din 1865 consacră obligația împrumutatului de a restitui aceeași sumă numerică înscrisă în contract, ceea ce, în doctrină, a fost numit principiul nominalismului. De asemenea s-a constatat că această dispoziție legală are caracter supletiv, astfel că părțile au posibilitatea să deroge de la principiul nominalismului, dacă se întrunește acordul de voință în acest sens.

În paragraful nr. 38 al aceleiași decizii a Curții Constituționale se menționează că, în virtutea principiului nominalismului monetar, suma acordată cu titlu de împrumut trebuie restituită întocmai, indiferent de valorizarea sau devalorizarea acesteia. Clauza contractuală care prevede că rambursarea creditului urmează să se realizeze în moneda în care a fost contractat creditul, chiar și în condițiile aprecierii/deprecierii acestei monede, comparativ cu moneda națională, reprezintă o transpunere a legii în domeniul contractual, adică a principiului nominalismului monetar, niciun act normativ neinterzicând acordarea și rambursarea creditelor în monedă străină.

Această opinie este ilustrată prin următoarele hotărâri judecătorești cu caracter definitiv, care au fost identificate astfel:

— Decizia civilă nr. 276 din 11 septembrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 19.317/211/2016 și Decizia nr. 267 din 8 septembrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 4.120/182/2016, definitive, ambele dosare ale Curții de Apel Cluj;

— Decizia nr. 607/2018 a Tribunalului Specializat Cluj, pronunțată în Dosarul nr. 1.508/328/2016, definitivă prin nerecurare;

— Decizia nr. 981/A/2018 a Tribunalului Specializat Cluj, pronunțată în Dosarul nr. 14.719/211/2016, definitivă prin respingerea recursului prin Decizia civilă nr. 361 din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Cluj, pronunțată în dosarul cu același număr;

— Decizia civilă nr. 42R/18 ianuarie 2019 a Curții de Apel București — Secția a VI-a civilă, pronunțată în Dosarul nr. 23.392/299/2016*, definitivă;

— Decizia civilă nr. 534/R din 18 iunie 2018 a Curții de Apel Timișoara, pronunțată în Dosarul de recurs nr. 1.734/325/2018, definitivă;

— Decizia nr. 218 din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Galați, pronunțată în Dosarul nr. 11.360/231/2016, definitivă.

8. Deși, în integralitate, jurisprudența identificată pentru a pune în evidență cele două opinii divergente are în vedere dispozițiile ce reglementează nominalismul monetar în Codul civil de la 1864, deoarece prin aceste hotărâri se analizează caracterul abuziv al unor clauze stipulate în contracte încheiate în perioada 2006—2009, titularul sesizării apreciază că dezlegarea în drept obligatorie, solicitată instanței supreme, va fi, în egală măsură, utilă și în cazul contractelor încheiate sub imperiul Codului civil, ulterior datei de 1 octombrie 2011.

V. Punctul de vedere al Colegiului de conducere al Curții de Apel Cluj

9. Cu privire la admisibilitatea prezentului demers, instanța de sesizare a invocat dispozițiile Deciziei nr. 16 din 20 mai 2019, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul

pentru soluționarea recursului în interesul legii, denumită, în continuare, *Decizia nr. 16/2019*, care a sintetizat reperatele procedurale ale unificării practicii, în general și în ceea ce privește recursul în interesul legii, în particular.

10. În concret, prin această decizie (paragrafele 38 și următoarele), instanța supremă, cu rol esențial în unificarea practicii judiciare, a reținut, prin considerente decizorii, relevante din perspectiva admisibilității recursului în interesul legii că, deși dispozițiile art. 515 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă și cele ale art. 330⁵ din Codul de procedură civilă de la 1865 nu conțin vreo diferență de substanță, sub imperiul noului Cod de procedură civilă, se impune reconsiderarea aprecierii făcute asupra cerinței de a se constata existența unei practici neunitare la nivelul mai multor curți de apel, considerându-se suficientă demonstrarea acestei condiții, și în cazul în care practica neunitară este ilustrată prin hotărâri judecătorești definitive provenind de la o singură curte de apel sau de la un număr restrâns de curți de apel. Această concluzie s-a impus, deși sub imperiul vechiului Cod de procedură civilă au fost respinse sesizări pentru soluționarea unor recursuri în interesul legii pentru acest motiv — existența unei practici neunitare la nivelul unei singure curți de apel (spre exemplu, *Decizia nr. 5 din 19 ianuarie 2009* și *Decizia nr. 6 din 26 septembrie 2010*, pronunțate în recurs în interesul legii de Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție).

11. Prin urmare, chiar dacă practica neunitară se constată la nivelul unei singure instanțe, promovarea unui recurs în interesul legii este admisibilă, deoarece dispozițiile art. 515 din Codul de procedură civilă nu disting cu privire la numărul instanțelor aflate în divergență cu privire la o problemă de drept, și nici cu privire la nivelul instanțelor, impunând doar ca problema de drept să fie identică și practica neunitară să fie dovedită prin hotărâri judecătorești definitive: „Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.” De asemenea, teza finală a art. 514 din Codul de procedură civilă face referire la probleme de drept „care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești”, fără vreo distincție după cum instanțele judecă cauza în primă instanță, în apel sau în recurs. Condiția esențială este însă ca hotărârile judecătorești să fie definitive.

12. Rezultă astfel și se impune a fi relevat în acest context că dispozițiile procedurale enunțate și analizate nu fac referire la hotărâri judecătorești rămase definitive la instanța competentă să judece în ultimul grad de jurisdicție, în respectiva materie, sau instanță de ultim nivel jurisdicțional (apel sau recurs, după caz).

13. În consecință, practica divergentă poate fi probată și prin hotărâri judecătorești rămase definitive la prima instanță sau la instanța de apel, prin neexercitarea căii de atac sau prin respingerea sau anularea căilor de atac ca tardive, netimbrate, lipsite de interes sau exercitate de o persoană lipsită de calitate procesuală activă etc., deci pentru orice motiv procedural care face cu neputință analiza în fond a problemei de drept care a fost soluționată divergent.

14. Astfel cum s-a reținut și în paragraful 40 al *Deciziei nr. 16/2019*, în cazul în care practica neunitară se regăsește în cadrul unei singure curți de apel sau al instanțelor din circumscripția acesteia, nu există vreun alt remediu pentru unificarea practicii, în condițiile în care Codul de procedură civilă pune la dispoziție exclusiv două mecanisme procedurale de unificare a practicii judiciare, și anume: procedura pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (menită să preîntâmpine apariția practicii neunitare prin control *a priori*) și procedura recursului în interesul legii (control *a posteriori*, ceea ce conduce la înlăturarea pentru viitor a practicii neunitare), dat fiind caracterul obligatoriu pentru instanțe a dezlegării date problemelor de drept judecate de către

Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, potrivit art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, precum și în cadrul procedurii pronunțării unei hotărâri prealabile, conform art. 521 alin. (3) din același act normativ.

15. Nu constituie un mecanism eficient de unificare a practicii nici dezbaterile problemelor de drept (soluționate neunitar, prin ipoteză) în cadrul adunărilor generale ale judecătorilor, după procedura reglementată de art. 51 lit. c) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Un atare mecanism nu ar avea efectul obligativității pentru toate instanțele a unei eventuale soluții unitare la care s-ar ajunge și, în consecință, nu ar constitui un remediu pentru înlăturarea practicii neunitare.

16. Aceeași ineficiență pentru unificarea practicii se remarcă și în privința procedurii administrative reglementate de art. 25 și 26 din Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.375/2015 pentru aprobarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, întrucât finalitatea acestor norme de rang inferior dispozițiilor Codului de procedură civilă nu vizează și nici nu ar putea viza adoptarea unor hotărâri cu caracter obligatoriu pentru participanți sau pentru toate instanțele. Un astfel de efect îl pot avea doar hotărârile prealabile și deciziile pronunțate în interesul legii de Înalta Curte de Casație și Justiție. Astfel, potrivit art. 26 alin. (1) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, „Vicepreședintele curții de apel răspunde de organizarea întâlnirilor trimestriale ale judecătorilor din cadrul curții și al instanțelor din circumscripția acesteia, în care vor fi dezbătute problemele de drept care au generat o practică neunitară.” Întâlnirile pot fi organizate și pe domenii de specializare, însă și aceste întâlniri au o eficiență limitată în unificarea practicii, deoarece punctul de vedere majoritar exprimat de participanți nu are caracter obligatoriu.

17. În consecință, chiar dacă practica neunitară există la un singur tribunal, la o secție a unei curți de apel sau la mai multe instanțe din aria de competență a unei curți de apel, promovarea unui recurs în interesul legii constituie unicul demers procedural posibil și eficient pentru unificarea practicii, pentru ca o anumită interpretare a legii să dobândească caracter obligatoriu pentru instanțe, având drept efect unificarea, pentru viitor, a practicii judiciare, la nivelul tuturor instanțelor din țară.

18. În concluzie, s-a observat că textele normative care reglementează instituția recursului în interesul legii nu introduc condiția ca practica neunitară să provină de la instanțe de ultim grad în materia respectivă sau de la mai multe instanțe, ci pretind doar ca practica neunitară să fie probată prin hotărâri judecătorești definitive. Or, o hotărâre judecătorească care tranșează fondul litigiului și abordează o problemă de drept generatoare de practică neunitară poate rămâne definitivă, chiar la nivel de prima instanță, prin neapelare, sau la nivelul instanței de apel, prin nerecurare, prin respingerea recursului ca tardiv sau pentru orice alt motiv procedural, care face cu neputință analiza în fond a problemei de drept soluționată divergent.

19. Față de aceste considerente, titularul sesizării a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 515 din Codul de procedură civilă și este necesară sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu solicitarea de a pronunța o decizie prin care să asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii substanțiale mai sus evocate.

VI. **Punctul de vedere al Ministerului Public**

20. Prin punctul de vedere depus, în principal, s-a apreciat că recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj este inadmisibil, nefiind făcută dovada perpetuării jurisprudenței neunitare ulterior pronunțării Curții de Justiție a Uniunii Europene prin Hotărârea din 9 iulie 2020 în Cauza C-81/19.

Făcând trimitere la jurisprudența sa anterioară, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că art. 1 alin. (2) din Directiva nr. 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele

abuzive în contractele încheiate cu consumatorii care exclude din sfera de aplicare a acestei directive o clauză contractuală care nu a făcut obiectul unei negocieri individuale, ci reflectă actele cu putere de lege sau normele administrative obligatorii, interpretat în lumina celui de-al treisprezecelea considerent al Directivei 93/13/CEE, se referă și la normele care, potrivit legii naționale, se aplică între părțile contractante, cu condiția să nu fi instituit alte acorduri, întrucât se poate prezuma în mod legitim că legiuitorul național a stabilit un echilibru între ansamblul drepturilor și obligațiilor părților la anumite contracte.

În acest context s-a arătat și că, pentru a stabili dacă condițiile excluderii prevăzute la articolul 1 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE sunt îndeplinite, instanței naționale îi revine sarcina să verifice dacă clauza contractuală vizată reflectă dispoziții de drept național care se aplică în mod imperativ între părțile contractante independent de alegerea lor sau dispoziții de natură supletivă și, prin urmare, aplicabile automat, cu alte cuvinte în lipsa unui acord diferit între părți în această privință.

Răspunzând primei întrebări din trimiterea preliminară formulată de Curtea de Apel Cluj, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat că expresia „acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii” în sensul art. 1 alin. (2) din Directiva 93/13/CEE acoperă și norme supletive, care, potrivit legii, se aplică între părțile contractante cu condiția să nu fi intervenit alte acorduri, întrucât normele din directivă nu fac nicio distincție între, pe de o parte, prevederile care se aplică independent de alegerea părților contractante și, pe de altă parte, dispozițiile supletive.

Aceasta este și situația clauzelor din litigiul principal care prevedeau că „orice plată efectuată în baza convenției se va face în moneda creditului”.

Instanța de trimitere a subliniat că o astfel de clauză reflectă principiul nominalismului monetar, astfel cum este consacrat la art. 1578 din Codul civil de la 1864, dispoziție de drept național și a calificat-o ca o normă supletivă, aplicabilă contractelor de credit atunci când părțile nu au convenit altfel.

În virtutea rolului Curții de Justiție a Uniunii Europene, rezultat din art. 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene privind interpretarea actelor adoptate de instituțiile Uniunii, coroborat cu principiul aplicării directe și prioritare a dreptului Uniunii, instanțele naționale au obligația de a da o interpretare normelor legale aplicabile în cauză în conformitate cu dreptul Uniunii Europene.

În hotărârile anexate, Curtea de Apel Cluj, invocând în considerente și hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din Cauza C-81/19, atunci când a analizat prevederile contractuale care stabileau că rambursarea creditului se face în moneda în care a fost contractat, a stabilit că aceasta reprezintă expresia principiului legal al nominalismului monetar, astfel încât se încadrează în excluderea prevăzută de art. 3 alin. (2) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, republicată, cu completările ulterioare.

Prin urmare, jurisprudența anexată sesizării de recurs în interesul legii nu demonstrează caracterul neunitar al acesteia după pronunțarea hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene din Cauza nr. C-81/19, ci, dimpotrivă, unificarea acesteia la nivelul instanței care a formulat atât sesizarea de recurs în interesul legii, cât și trimiterea preliminară.

În subsidiar, pe fondul problemei de drept, s-a apreciat că principiul nominalismului monetar se aplică și în ceea ce privește contractele de împrumut încheiate pe teritoriul României între un consumator și un furnizor de servicii financiare în cadrul cărora creditul a fost acordat într-o monedă străină, iar plățile se realizează tot în monedă străină.

Astfel, obligația de restituire ar urma să aibă loc în același număr de unități monetare exprimate în convenție, fără legătură cu eventuala schimbare a valorii între punctul de plecare și scadență.

VII. Punctul de vedere al specialiștilor

21. Facultatea de Drept a Universității București a transmis următoarea opinie legală:

Contractul de credit bancar este un contract nenumit, motiv pentru care principiul nominalismului monetar este aplicabil în condiții foarte limitative.

Împrumutul în monedă străină nu este un împrumut de consumație în bani. Cu atât mai puțin, creditul în monedă străină nu este un împrumut în bani, ci o formă de împrumut de consumație în bunuri fungibile, motiv pentru care principiul nominalismului monetar nu este aplicabil.

Regula nominalismului monetar, prevăzută de art. 2.164 alin. (2) din Codul civil, nu se aplică nici împrumutului în valută, nici creditului în valută. În schimb, este aplicabilă regula prevăzută de art. 2.164 alin. (1) din Codul civil, conform căreia „în lipsa unei stipulații contrare, împrumutul este ținut să restituie aceeași cantitate și calitate de bunuri pe care a primit-o, oricare ar fi creșterea sau scăderea prețului acestora”.

Principiul nominalismului monetar este favorabil debitorului și defavorabil creditorului. Clauza de indexare, consolidare sau adaptare la impreviziune este o derogare convențională de la principiul nominalismului monetar (care este o normă legală supletivă) și reflectă valorismul contractual. O astfel de clauză, favorabilă creditorului, nu poate fi exclusă de la analiza caracterului abuziv. Dimpotrivă, dacă amplifică dezechilibrul contractual, o asemenea clauză trebuie luată în discuție, din oficiu, de către instanță.

O greșală de apreciere a excluderii de la analiza caracterului abuziv poate determina răspunderea statului pentru prejudiciile cauzate consumatorilor afectați de decizia judiciară.

VIII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale

22. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin Decizia nr. 1 din 30 ianuarie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 3.177/1/2016 și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2017, a respins, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul Dolj — Secția a II-a civilă în Dosarul nr. 12.331/215/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

a) dacă prevederile art. 45 și art. 48 din Legea nr. 296/2004 privind Codul consumului, art. 18 din Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor și art. 6 lit. b) din Legea nr. 289/2004 privind regimul juridic al contractelor de credit pentru consum destinate consumatorilor, persoane fizice, se circumscriu obligației legale a băncii în faza precontractuală de informare privind riscul ratei de schimb valutar;

b) dacă dispozițiile art. 1578 din Codul civil de la 1864, ce consacră principiul nominalismului monetar, sunt aplicabile într-o cauză în care se susține că, deși creditul a fost contractat în CHF, reclamanta nu a avut posibilitatea de a retrage creditul contractat în moneda acordată, deoarece moneda nu exista la momentul tragerii creditului decât scriptic;

c) dacă dispozițiile art. 4 alin. (6) din Legea nr. 193/2000 impun obligativitatea pentru o instituție bancară de a insera într-un contract de credit în valută a unei clauze clare și inteligibile privind riscul valutar.

La nivelul Secției a II-a civile a instanței supreme, au fost identificate ca fiind relevante, cu titlu exemplificativ, următoarele decizii: 1.367 din 15 iulie 2020, 1.404 din 21 iulie 2020, 1.803 din 1 octombrie 2020, 1.945 din 14 octombrie 2020, 1.984 din 15 octombrie 2020, 2.010 din 20 octombrie 2020 și 2.297 din 12 noiembrie 2020.

23. Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 644 din 17 octombrie 2019, referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1.578 alin. 2 din Codul civil din 1864, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 66 din 30 ianuarie 2020, a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 1.578 alin. 2 din Codul civil

din 1864 sunt constituționale, în raport cu criticile formulate, în motivarea acesteia (paragraful 21) arătându-se că: „în același sens, în jurisprudența sa, [...] prin Decizia nr. 62 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 161 din 3 martie 2017, paragrafele 35—37, s-a reținut că, alături de legislația specială, dreptul comun aplicabil contractelor de credit este reprezentat de art. 1584 din Codul civil din 1864, respectiv de art. 2.158 alin. (1) teza a doua din actualul Cod civil, ambele exprimând principiul nominalismului monetar. Curtea a reținut, prin decizia menționată, că, datorită caracterului supletiv al principiului nominalismului monetar, părțile au posibilitatea să deroge de la acesta, dacă se întrunește acordul de voință în acest sens. Cu alte cuvinte, principiul nominalismului nu se aplică aceluși contract în care părțile au convenit în mod expres să înlăture incidența normei din Codul civil și nici aceluși contract în care părțile au convenit în mod indirect derogarea de la acest principiu, introducând o clauză contractuală de indexare, al cărei scop este menținerea valorii reale a obligațiilor pe tot timpul executării lor. În cazul în care contractul nu cuprinde clauzele derogatorii menționate, devine însă incidentă norma de drept comun în această materie, respectiv art. 1578 din Codul civil din 1864 sau art. 2.164 alin. (2) din noul Cod civil, aplicarea sa fiind însă temperată în cazul intervenirii imprevizunii (...).”

IX. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene

24. Prin *Hotărârea pronunțată la 9 iulie 2020 în Cauza C-81/19*, având ca obiect trimiterea preliminară a Curții de Apel Cluj, s-a reținut că art. 1 alin. (2) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretat în sensul că o clauză contractuală care nu a făcut obiectul unei negocieri individuale, ci reflectă o normă care, potrivit legii naționale, se aplică între părțile contractante, în lipsa unui acord diferit în această privință, nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.

X. Raportul asupra recursului în interesul legii

25. Prin raportul întocmit de judecătorii-raportori desemnați, conform art. 516 alin. (5) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sesizarea nu îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de lege.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

XI. I. Analiza condițiilor de admisibilitate

26. Prioritar unei analize de fond a problemei de drept supuse dezbaterii, se impune verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a recursului în interesul legii, în raport cu prevederile art. 514 coroborate cu cele ale art. 515 din Codul de procedură civilă.

27. Art. 514 din Codul de procedură civilă prevede că pentru asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii de către toate instanțele judecătorești, colegiile de conducere ale curților de apel au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit.

28. Potrivit art. 515 din Codul de procedură civilă, „recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii”.

29. Textele legale menționate anterior determină aria restrictivă a examinării pe care o efectuează Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursului în interesul legii și stabilesc mecanismul, scopul și condițiile de admisibilitate care trebuie îndeplinite: sesizarea să aibă ca obiect o problemă de drept, această problemă de drept să fi fost dezlegată diferit de instanțele judecătorești, dovada soluționării diferite să se facă prin hotărâri judecătorești definitive, iar hotărârile judecătorești să fie anexate cererii.

30. Astfel cum rezultă din dispozițiile art. 126 alin. (3) din Constituția României, unicul și fundamentalul scop al recursului

în interesul legii este acela de a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești.

31. Înalta Curte de Casație și Justiție a fost sesizată în vederea soluționării prezentului recurs în interesul legii de către Curtea de Apel Cluj, în baza Hotărârii Colegiului de conducere nr. 101 din 7 decembrie 2020, rezultând din cuprinsul sesizării că problema de drept vizând aplicabilitatea principiului nominalismului monetar contractelor de împrumut încheiate pe teritoriul României, între un consumator și un furnizor de servicii financiare, în cazul în care suma împrumutată este stabilită în monedă străină, iar restituirea împrumutului prin plăți periodice (lunare) se realizează în aceeași monedă ar fi primit o dezlegare diferită în practica instanțelor judecătorești de la curtea de apel respectivă, precum și a celor din țară.

32. Verificând regularitatea investiției, prin prisma dispozițiilor legale anterior menționate, se constată că este îndeplinită cerința legală privind titularul sesizării.

33. Cu privire la limitele sesizării, deși aceasta privește contractele de împrumut în valută, încheiate de consumatori cu furnizori de servicii financiare și se referă atât la dispozițiile art. 1578 din Codul civil de la 1864, cât și la aplicabilitatea dispozițiilor art. 1.488 alin. (1) din Codul civil care reglementează principiul nominalismului monetar, se observă că materialele atașate sesizării, potrivit art. 515 din Codul de procedură civilă, conțin hotărâri judecătorești definitive privind constatarea caracterului abuziv al clauzelor prin care s-a stabilit rambursarea sumei împrumutate în franci elvețieni (CHF) în aceeași monedă, stipulate în contracte de credit încheiate în perioada 2006—2009, înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil, respectiv 1 octombrie 2011, astfel încât nu se ridică decât problema incidenței dispozițiilor art. 1578 din Codul civil de la 1864.

34. *Prima orientare jurisprudențială minoritară* este ilustrată prin anexarea a trei hotărâri judecătorești pronunțate de Tribunalul Cluj, prin care s-a constatat caracterul abuziv al clauzelor de „risc valutar” din convențiile de credit bancar.

Argumentarea privind inaplicabilitatea principiului nominalismului monetar, reglementat prin art. 1578 din Codul civil de la 1864 se întemeiază pe constatarea că francul elvețian, moneda creditului în care acesta se restituie de către consumatorul-debitor prin plățile periodice, ar reprezenta, din punct de vedere juridic, valută, și nu „monedă” sau „bani”, avându-se în vedere principiile regulamentului valutar instituite de Banca Națională a României (Regulamentul nr. 4/2005), privind obligativitatea efectuării plăților în monedă națională (RON). Formulându-se observația că legea permite acordarea și rambursarea creditelor în monedă străină, împrumutului de bunuri fungibile i s-ar aplica regula de principiu prevăzută de art. 1576 din Codul civil din 1864.

35. *A doua orientare jurisprudențială majoritară*, dovedită de titularul sesizării prin atașarea a șapte hotărâri judecătorești pronunțate de instanțe de pe raza Curții de Apel Cluj, precum și de alte curți de apel din țară, este fundamentată pe faptul că acele clauze care reproduc regula de drept instituită prin art. 1578 din Codul civil de la 1864, privind nominalismul monetar, în sensul că debitorul obligației de restituire va fi eliberat prin plata sumei numerice prevăzute în convenție, în moneda creditului, nu intră sub incidența prevederilor Legii nr. 193/2000 ce a transpus Directiva 93/13/CEE, instanța neputându-le cenzura, cu consecința soluției contrare, a respingerii cererilor de constatare a caracterului abuziv al clauzelor privind moneda creditului. Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene (Cauza C-92/11 RWE Vertrieb AG): „excluderea aplicării regimului Directivei 93/13 este justificată de faptul că se poate prezuma în mod legitim că legiuitorul național a stabilit un echilibru între ansamblul drepturilor și obligațiilor părților din anumite contracte”.

Aceste hotărâri judecătorești au integrat, în motivarea soluției, considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 62/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I,

nr. 161 din 3 martie 2017, prin care s-a admis obiecția de neconstituționalitate a legii pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010, în legătură cu posibilitatea transpunerii legii, respectiv a principiului nominalismului monetar în domeniul contractual, în condițiile în care acordarea creditului în monedă străină este permisă conform reglementărilor legale, precum și privind caracterul supletiv al textului legal ce reglementează principiul nominalismului și care, deci, nu se aplică acelui contract în care părțile au convenit în mod expres să înlăture incidența normei de drept comun din Codul civil sau acelui contract în care părțile au convenit în mod indirect derogarea de la acest principiu, introducând o clauză de indexare (paragrafele 37 și 38 din decizie).

36. În vederea înțelegerii rațiunii pentru care nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă, pentru pronunțarea unui recurs în interesul legii, se impune o prezentare a contextului factual și normativ al pronunțării soluțiilor menționate anterior.

37. Astfel, potrivit art. 3 alin. (2) din Legea nr. 193/2000 — act normativ pe care se întemeiază acțiunile soluționate prin hotărârile judecătorești anexate sesizării — clauzele contractuale prevăzute în temeiul altor acte normative în vigoare nu sunt supuse dispozițiilor prezentei legi. Această prevedere legală transpune în dreptul intern dispozițiile art. 1 alin. (2) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului, potrivit căreia „dispozițiile prezentei directive nu se aplică clauzelor contractuale care reflectă acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii sau dispozițiile ori principiile din convențiile internaționale la care statele membre sau Comunitatea sunt părți”. În preambulul directivei se arată că: „se consideră că actele cu putere de lege sau normele administrative ale statelor membre, care determină direct sau indirect clauzele contractelor încheiate cu consumatorii, nu conțin clauze abuzive”.

38. Interpretarea unei norme de drept, realizată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în exercitarea competenței pe care pe care i-o conferă art. 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, este obligatorie nu doar pentru instanța națională care a inițiat procedura de pronunțare a unei hotărâri preliminare, ci și pentru celelalte instanțe naționale sesizate cu o problemă identică.

39. Prin considerentele deciziei pronunțate în *Cauza C-186/16 Ruxandra Andriciuc și alții împotriva Băncii Românești — S.A.*, care a constituit un reper jurisprudențial important în soluționarea acestor cauze de către instanțele judecătorești naționale, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a impus o analiză succesivă a condițiilor care trebuie verificate din perspectiva dispozițiilor Directivei 93/13/CEE. În concret, analiza care trebuie realizată de către instanța națională cu privire la caracterul abuziv al clauzelor contestate trebuie să vizeze, în mod succesiv, următoarele aspecte: în ce măsură clauza contractuală reflectă acte sau norme obligatorii ale dreptului național; subsecvent trebuie verificat dacă intră sub incidența noțiunii de „obiect principal al contractului” caracterul clar și inteligibil al clauzei, demers în cadrul căruia prezintă relevanță informațiile furnizate de împrumutător în cadrul negocierii contractului de împrumut, iar dacă nu a existat o informare satisfăcătoare a consumatorului, trebuie analizat dacă există un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților și dacă este respectată cerința bunei-credințe. Astfel, neîndeplinirea uneia dintre condițiile analizate succesiv face de prisos analiza celorlalte condiții.

40. În aceeași decizie pronunțată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene, cu privire la prima condiție care se impune a fi analizată cu prioritate, se arată că: „articolul 1 alineatul (2) din Directiva 93/13 instituie o excludere din domeniul de aplicare al acesteia, care vizează clauzele care reflectă actele cu putere de lege sau normele administrative obligatorii” (paragraful 27), iar „pentru a stabili dacă o clauză contractuală este exclusă din domeniul de aplicare al Directivei 93/13, revine instanței

naționale sarcina să verifice dacă această clauză reflectă prevederile din dreptul național care se aplică între părțile contractante, independent de alegerea lor sau pe cele care sunt de natură supletivă și, prin urmare, aplicabile *ope legis*, cu alte cuvinte în absența unui acord diferit între părți în această privință” (paragraful 29).

41. Este de menționat și cea mai recentă hotărâre pronunțată în *Cauza C-81/19*, la sesizarea Curții de Apel Cluj, în legătură cu o clauză dintr-un contract de credit în franci elvețieni (CHF) care reflectă principiul nominalismului monetar, consacrat de art. 1578 din Codul civil de la 1864, prin care Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii clauza contractuală care nu a făcut obiectul unei negocieri individuale, ce reflectă o normă care, potrivit legii naționale, se aplică între părțile contractante în lipsa unui acord diferit în această privință.

42. Pornind de la scopul recursului care, la rândul său, este parte a mecanismului pus la îndemâna instanței supreme de a realiza interpretarea și aplicarea unitară a legii, se constată că jurisprudența Secției a II-a civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție este în același sens. Astfel, în măsura în care clauza contractuală transpune o dispoziție legală supletivă din dreptul intern, respectiv art. 1578 din Codul civil din 1864 și prevede obligația pentru împrumutat de a restitui creditul în moneda în care a fost acordat (CHF), nu intră în domeniul de aplicare al directivei transpuse în dreptul intern prin Legea nr. 193/2000 și nu poate forma obiectul cenzurii (e.g. Decizia nr. 1.945 din 14 octombrie 2020, Decizia nr. 2.010 din 20 octombrie 2020, Decizia nr. 2.297 din 12 noiembrie 2020, Decizia nr. 1.247 din 2 iulie 2020, Decizia nr. 1.984 din 15 octombrie 2020, Decizia nr. 1.803 din 1 octombrie 2020, Decizia nr. 1.367 din 15 iulie 2020, Decizia nr. 1.404 din 21 iulie 2020).

43. În cadrul celor trei hotărâri judecătorești atașate primei orientări jurisprudențiale minoritare, ce au determinat sesizarea pentru unificarea jurisprudenței, se observă că analiza incidenței principiului nominalismului monetar a fost efectuată, într-un mod similar, în cadrul primei condiții privind exceptarea de la analiza caracterului abuziv, pentru ipoteza în care clauza reflectă dispoziții din dreptul intern referitoare la nominalismul monetar.

44. Prima hotărâre, Decizia civilă nr. 534 din 9 martie 2019 a Tribunalului Specializat Cluj, care conține concluziile instanței că nu era aplicabil contractului de credit dedus judecății principiul nominalismului monetar, consacrat de art. 1578 din Codul civil de la 1864, cuprinde totodată și constatarea că, în concret, clauza de risc valutar nu cuprindea nicio referire la dispozițiile art. 1578 din Codul civil de la 1864 sau la principiul nominalismului monetar. Prin urmare, nu este cazul unei jurisprudențe neunitare, întrucât instanța nu a constatat transpunerea de către părți a acestei reguli de drept în convenția de credit, situația de fapt avută în vedere la soluționarea cauzei fiind diferită.

45. Nici a doua hotărâre, respectiv Decizia civilă nr. 972 din 7 mai 2018 a Tribunalului Specializat Cluj, nu evidențiază existența unei jurisprudențe neunitare. Pe de o parte, cauza are un alt obiect, clauzele deduse judecății în vederea constatării caracterului abuziv nu se referă la moneda creditului, ci privesc accesul băncii creditoare la disponibilitățile bănești din conturile împrumutatului, precum și dreptul acesteia de a reține contravaloarea debitelor aferente creditului. Pe de altă parte, de asemenea, instanța a constatat că nu era cazul unei transpunerii de către părți a unei reguli de drept în convenția de credit, întrucât clauza de risc valutar nu cuprindea nicio trimitere la dispozițiile art. 1578 din Codul civil de la 1864 sau la principiul nominalismului monetar.

46. În fine, a treia hotărâre, respectiv Sentința civilă nr. 215 din 25 ianuarie 2016 a Tribunalului Specializat Cluj, este rămasă definitivă prin Decizia nr. 222 din 30 ianuarie 2020 a Înaltei Curți

de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă. Instanța supremă nu a efectuat controlul de legalitate în recurs asupra deciziei pronunțate în apel de Curtea de Apel Cluj, ci a luat act de achiesarea tacită a recurente-pârâte la decizia prin care s-a menținut sentința primei instanțe. Prin hotărârea tribunalului s-a reținut că regula de principiu pentru împrumuturile în valută nu ar fi cea prevăzută de art. 1578 din Codul civil din 1864, în legătură cu care se reține caracterul imperativ al normei, ci norma supletivă prevăzută de art. 1576 din Codul civil de la 1864. Interesul unei calificări a normelor ce alcătuiesc regimul juridic de drept comun al contractului de credit, determinat de obiectul obligației de restituire, era legat direct de consecința inaplicabilității excepției prevăzute de art. 3 alin. (2) din Legea nr. 193/2000 în ipoteza unei norme supletive.

47. Este de observat că această hotărâre judecătorească, ce susține prima opinie jurisprudențială minoritară, este anterioară pronunțării la 20 septembrie 2017 a hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene în Cauza C-186/16 *Ruxandra Andriciuc și alții împotriva Băncii Românești — S.A.*, care a clarificat această problemă, în sensul că în posibila arie de excludere din domeniul de aplicare al Directivei 93/13/CEE se numără nu doar clauzele care transpun prevederi imperative din dreptul național, ci și cele care transpun prevederi supletive, aplicabile între părți în lipsa unei derogări contractuale de la acestea, în același sens fiind și hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțată în Cauza C-81/19, astfel încât nu subzistă nici interesul unei eventuale reformulări a problemei de drept supuse analizei, pentru pronunțarea recursului în interesul legii.

48. Ceea ce se observă din analiza hotărârilor judecătorești prin care acțiunile reclamanților consumatori au fost respinse, încadrate de titularul sesizării în a doua orientare jurisprudențială majoritară, este faptul că nu relevă aceeași chestiune de drept, în sensul art. 515 din Codul de procedură civilă, adică aplicarea și interpretarea diferită a normei de drept ce reglementează principiul nominalismului monetar, respectiv a art. 1578 din Codul civil de la 1864, în legătură cu care a fost formulată sesizarea, ci posibilitatea instanței de a analiza, din perspectiva caracterului abuziv, clauza care a preluat în contract principiul nominalismului monetar. Nu este deci îndeplinită condiția jurisprudenței diferite în problema de drept semnalată, prevăzută de art. 515 din Codul de procedură civilă.

49. Având în vedere obiectul cauzelor soluționate prin hotărârile judecătorești atașate sesizării, și anume nulitatea

clauzelor din contracte de credit bancar, în virtutea dispozițiilor speciale ale Legii nr. 193/2000, se ridică problema măsurii în care clauza nenegociată referitoare la rambursarea creditului în moneda acestuia reprezintă o transpunere contractuală a principiului nominalismului reglementat prin dispozițiile art. 1578 din Codul civil de la 1864. Or, obiectul sesizării, în cadrul acestui mecanism de unificare a practicii judiciare, nu poate privi decât una sau mai multe dispoziții legale care au fost interpretate și aplicate în mod diferit, nu și o clauză contractuală.

50. Premisele recursului în interesul legii sunt acelea că o prevedere legală conține reglementări îndoielnice, lacunare ori neclare, necesar a fi lămurite, sub aspectul interpretării, pentru înlăturarea unei aplicări neunitare a acesteia. *Per a contrario*, nu sunt asigurate aceste premise când sesizarea vizează aplicarea unei dispoziții legale neechivoce la elemente de fapt ale cauzei, respectiv modalitatea în care judecătorii extrag esența unei dispoziții cu caracter general și impersonal și o aplică diverselor cazuri concrete. Revine instanțelor de judecată rolul de a realiza o aplicare cazuală, care presupune studiul circumstanțelor particulare ale cererii, iar apoi, calificarea ei juridică și, ulterior, pentru emiterea actului jurisdicțional final, aplicarea normei incidente.

51. Instanța supremă nu poate fi investită, în cadrul acestei proceduri, cu aplicarea legii, în scopul soluționării cauzelor respective, un asemenea atribut intrând și fiind necesar să rămână în sfera de competență a instanțelor de judecată.

52. Sesizarea privind aplicarea principiului nominalismului monetar, în cazul în care suma împrumutată este stabilită în monedă străină, iar restituirea se realizează în aceeași monedă, ridică o problemă de aplicare a dispozițiilor legale considerate a fi incidente în speță, întrucât stabilirea dacă o clauză nenegociată, dintr-un contract de credit încheiat cu un consumator, integrează dispoziția legală ce reglementează principiul nominalismului monetar în domeniul contractual, ori părțile au convenit, în mod expres, să înlăture incidența normei din Codul civil, ori au convenit, în mod indirect, derogarea de la regula de drept reprezintă chestiuni de fapt care se stabilesc cazual, în concret, pe baza evaluării directe a instanțelor. Rezultă, implicit, că și aprecierea excepției clauzelor respective de la mecanismul de control, pe fond, al clauzelor abuzive reprezintă o chestiune care trebuie stabilită de către instanțe, în raport cu circumstanțele fiecărei spețe.

53. Prin urmare, pentru toate aceste considerente, condițiile de admisibilitate a recursului în interesul legii, reglementate de art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă, nu sunt îndeplinite, astfel încât, în temeiul art. 517 din Codul de procedură civilă cu referire la art. 514 din același act normativ,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj pentru pronunțarea unui recurs în interesul legii asupra următoarei probleme de drept:

„Principiul nominalismului monetar, reglementat prin dispozițiile art. 1578 din Codul civil de la 1864 și art. 1.488 alin. (1) din noul Cod civil, este aplicabil și contractelor de împrumut încheiate pe teritoriul României între un consumator și un furnizor de servicii financiare, în cazul cărora suma împrumutată este stabilită în monedă străină, iar restituirea împrumutului prin plăți periodice (lunare) se realizează în aceeași monedă?”

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 15 martie 2021.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent,
Ileana Peligrad

ACTE ALE AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T

privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Asociației Liga Albanezilor din România, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în data de 10.02.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de Asociația Liga Albanezilor din România, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 70.000,00 lei, reprezentând contribuții ale candidatului;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 69.853,88 lei.

Conform cererii de rambursare a cheltuielilor electorale depuse de către mandatarul financiar coordonator, cuantumul cheltuielilor electorale solicitate în vederea rambursării este de 69.853,88 lei, iar conform documentelor justificative cuantumul acestora este de 69.853,88 lei.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin. (9) și (12) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în urma verificărilor efectuate, echipa de control a validat suma de 69.853,88 lei aferentă cheltuielilor electorale, pe care o propune în vederea rambursării către competitorul electoral.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 15 februarie 2021.

Nr. 4.066.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T

privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Asociației Italienilor din România — RO.AS.IT., cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în data de 5.02.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de Asociația Italienilor din România — RO. AS.IT., cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 21.000,00 lei, reprezentând contribuții ale candidatului;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 17.886,62 lei.

Conform cererii de rambursare a cheltuielilor electorale depuse de către mandatarul financiar coordonator, cuantumul cheltuielilor electorale solicitate în vederea rambursării este de 17.886,62 lei, iar conform documentelor justificative cuantumul acestora este de 17.886,62 lei.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin. (9) și (12) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în urma verificărilor efectuate, echipa de control a validat suma de 17.886,62 lei aferentă cheltuielilor electorale, pe care o propune în vederea rambursării către competitorul electoral.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 15 februarie 2021.

Nr. 4.067.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale Asociației „Comunitatea Rușilor Lipoveni din România”,
cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 4.02.2021—5.02.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de Asociația „Comunitatea Rușilor Lipoveni din România”, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 10.100,00 lei, reprezentând contribuții ale candidaților;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 10.055,53 lei.

Conform cererii de rambursare a cheltuielilor electorale depuse de către mandatarul financiar coordonator, cuantumul cheltuielilor electorale solicitate în vederea rambursării este de 10.055,53 lei, iar conform documentelor justificative cuantumul acestora este de 10.055,53 lei.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin. (9) și (12) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în urma verificărilor efectuate, echipa de control a validat suma de 10.055,53 lei aferentă cheltuielilor electorale, pe care o propune în vederea rambursării către competitorul electoral.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 15 februarie 2021.

Nr. 4.070.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale Partidului Social Democrat, cu ocazia alegerilor
pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 6.01.2021 — 16.02.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de Partidul Social Democrat, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 47.993.816,19 lei, astfel: 35.021.190,47 lei reprezentând contribuții ale candidaților, 9.012.625,00 lei reprezentând transferuri din contul curent central în contul central de campanie, 3.960.000,00 lei reprezentând transferuri din contul central de subvenție în contul central de campanie de subvenție și 0,72 lei reprezentând dobânzi bancare;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 47.309.598,63 lei.

Conform cererii de rambursare a cheltuielilor electorale depuse de către mandatarul financiar coordonator, cuantumul cheltuielilor electorale solicitate în vederea rambursării este de 43.359.958,11 lei.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin. (12) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în urma verificărilor efectuate, echipa de control a validat suma de 43.333.247,51 lei aferentă cheltuielilor electorale, pe care o propune în vederea rambursării către competitorul electoral, și a invalidat suma de 26.710,60 lei, în baza prevederilor art. 48 alin. (11) lit. b) și c) și alin. (13) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 28 alin. (2), art. 36 alin. (3) și ale art. 38 alin. (2) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

București, 19 februarie 2021.

Nr. 4.456.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Matei Sergiu-Lucian, cu ocazia alegerilor
pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în data de 26.02.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Matei Sergiu-Lucian, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din data de 6.12.2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 0,00 lei;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 0,00 lei.

Nu a fost solicitată rambursarea cheltuielilor electorale.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 34 alin. (12), art. 36 alin. (6), art. 39 alin. (1) și ale art. 47 alin. (1) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

București, 8 martie 2021.

Nr. 5.838.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale Asociației Partida Romilor „PRO-EUROPA”, cu ocazia alegerilor
pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 25.02.2021—9.03.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de Asociația Partida Romilor „PRO-EUROPA”, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 64.346,92 lei, astfel: 61.000,00 lei reprezentând contribuții ale candidaților și 3.346,92 lei reprezentând transferuri din contul curent central în contul central de campanie;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 64.346,92 lei.

Conform cererii de rambursare a cheltuielilor electorale depuse de către mandatarul financiar coordonator, cuantumul cheltuielilor electorale solicitate în vederea rambursării este de 64.346,92 lei, iar conform documentelor justificative cuantumul acestora este de 64.346,92 lei.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin. (9) și (12) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în urma verificărilor efectuate, echipa de control a validat suma de 64.346,92 lei aferentă cheltuielilor electorale, pe care o propune în vederea rambursării către competitorul electoral.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 28 alin. (1) lit. b), alin. (2) și (14) și ale art. 36 alin. (4) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

București, 12 martie 2021.

Nr. 6.302.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale Asociației Macedonenilor din România, cu ocazia alegerilor
pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 25.02.2021—9.03.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de Asociația Macedonenilor din România, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 22.365,00 lei, reprezentând contribuții ale candidaților;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 22.349,38 lei.

Conform cererii de rambursare a cheltuielilor electorale depuse de către mandatarul financiar coordonator, cuantumul cheltuielilor electorale solicitate în vederea rambursării este de 22.349,38 lei, iar conform documentelor justificative cuantumul acestora este de 22.349,38 lei.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin. (9) și (12) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în urma verificărilor efectuate, echipa de control a validat suma de 16.387,58 lei aferentă cheltuielilor electorale, pe care o propune în vederea rambursării către competitorul electoral, și a invalidat suma de 5.961,80 lei, în baza prevederilor art. 48 alin. (11) lit. c) și alin. (13) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 28 alin. (14) și ale art. 38 alin. (2) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

București, 17 martie 2021.

Nr. 6.535.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale Partidului Națiunea Română, cu ocazia alegerilor
pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în data de 15.03.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de Partidul Națiunea Română — sediul central și centralizarea tuturor constatărilor cuprinse în rapoartele de control întocmite în urma verificării legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Partidului Națiunea Română — organizațiile Argeș, Brașov și municipiul București, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 10.000,00 lei, reprezentând contribuții ale candidaților;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 9.633,00 lei.

Nu a fost solicitată rambursarea cheltuielilor electorale.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 19 martie 2021.

Nr. 6.705.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale Partidului Național Țărănesc Maniu Mihalache, cu ocazia alegerilor
pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 5.02.2021—16.03.2021 a fost efectuată verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de Partidul Național Țărănesc Maniu Mihalache și centralizarea tuturor constatrilor cuprinse în rapoartele de control întocmite în urma verificării legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Partidului Național Țărănesc Maniu Mihalache — organizațiile Bistrița-Năsăud, Maramureș, Satu Mare, municipiul București și sediul central, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 42.549,21 lei, astfel: 10.549,21 lei reprezentând contribuții ale candidaților, 12.000,00 lei reprezentând donații primite de la Partidul Corectei Guvernări și 7.000,00 lei reprezentând transferul fondurilor formațiunii politice;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 25.515,13 lei.

Nu a fost solicitată rambursarea cheltuielilor electorale.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 28 alin. (1) lit. a), alin. (2), (3), (6), (9), (11), (13) și (14), art. 34 alin. (12), art. 38 alin. (1) și ale art. 47 alin. (1) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

București, 19 martie 2021.
Nr. 6.706.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale Partidului Alternativa Dreaptă, cu ocazia alegerilor
pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în data de 18.03.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de Partidul Alternativa Dreaptă — sediul central și centralizarea tuturor constatrilor cuprinse în rapoartele de control întocmite în urma verificării legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Partidului Alternativa Dreaptă — organizațiile Cluj, Dolj, Iași și municipiul București, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 12.141,00 lei, astfel: 7.621,00 lei reprezentând contribuții ale candidaților și 4.520,00 lei reprezentând transferuri ale fondurilor formațiunii politice;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 12.072,46 lei.

Nu a fost solicitată rambursarea cheltuielilor electorale.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 28 alin. (9) și (14) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

București, 23 martie 2021.
Nr. 6.869.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale Partidului Socialist Român, cu ocazia alegerilor
pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în data de 18.03.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de Partidul Socialist Român și centralizarea tuturor constatrilor cuprinse în rapoartele de control întocmite în urma verificării legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Partidului Socialist Român — organizațiile Arad, Argeș, Bacău, Brașov, Brăila, Buzău, Caraș-Severin, Călărași, Cluj, Constanța, Dâmbovița, Dolj, Galați, Giurgiu, Gorj, Hunedoara, Ialomița, Ilfov, Mehedinți, Neamț, Olt, Prahova, Sibiu, Suceava, Teleorman, Vâlcea și municipiul București, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020:

- contribuțiile electorale au fost în cuantum de 970,00 lei, reprezentând contribuții ale candidaților;
- cheltuielile electorale au fost în cuantum de 894,42 lei.

Nu a fost solicitată rambursarea cheltuielilor electorale.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 34 alin. (12), art. 36 alin. (1) și (3), art. 39 alin. (1) și ale art. 47 alin. (1) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

București, 23 martie 2021.

Nr. 6.870.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale Partidului Forța Națională, cu ocazia alegerilor
pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 23.02.2021—9.03.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de Partidul Forța Națională — sediul central și centralizarea constatrilor cuprinse în raportul de control întocmit în urma verificării legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale Partidului Forța Națională — Organizația județeană Brăila, cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă cu ocazia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020:

- contribuțiile electorale au fost în cuantum de 2.550,00 lei, reprezentând contribuții ale candidaților;
- cheltuielile electorale au fost în cuantum de 2.475,21 lei.

Nu a fost solicitată rambursarea cheltuielilor electorale.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 29 martie 2021.

Nr. 7.096.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2021 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2021 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	100 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

